

ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА В ГРОМАДАХ ЯК ЗАПОРУКА ЇЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Тихомирова Т.С., канд. техн. наук, доцент
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Формування екологічної свідомості громадян – тривалий процес, який починається зі школи, а іноді навіть з садочків. Діти стають провідниками «зелених» ідей та звичок сортувати сміття на побутовому рівні. З дітей потім виростають волонтери, які привчають й дорослих до свідомого споживання та сортування. Школи стають осередками формування екологічної свідомості завдяки різноманітним проектам та конкурсам, у яких беруть участь. Цінні призи та яскраві заходи заохочують дітей до щорічної участі.

Після початку адміністративної реформи, багато громад стикнулися з необхідністю мінімізації видатків на поводження з твердими побутовими відходами. Запровадження роздільного збору сміття, відкриття малих підприємств з заготівля та переробки вторинної сировини, центрів перевикористання речей дозволяють не тільки суттєво зменшити обсяги відходів, що необхідно транспортувати на полігони, а й створюють даткові робочі місця у громаді. У перспективі попит на послуги підприємств з переробки втор сировини зросте завдяки співпраці з сусідніми громадами.

Але жодне таке підприємство не буде економічно доцільним без первинного сортування відходів екологічно свідомими громадянами. Звичка сортувати, а не викидати у загальний смітник, з'являється тільки за умови формування екологічної свідомості у всіх без виключення членів громади. Екологічна свідомість є наслідком екологічної освіти школярів й дорослих. Через екологічну освіту громади приходять до економічного розвитку.

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРИРОДНИХ ОБ'ЄКТІВ ЯК ОБ'ЄКТІВ КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Топоркова М. М., канд. юрид. наук, доцент
Державний біотехнологічний університет

У теорії права під об'єктом правовідносин розуміють певні матеріальні, духовні та інші соціальні блага з приводу яких між суб'єктами виникають, змінюються чи припиняються правовідносини. Згідно з екологічним законодавством України до природних об'єктів належать земля, надра, рослинний світ, ліси, води, тваринний світ, атмосферне повітря, природно-заповідні об'єкти та ін.

Право комунальної власності чітко закріплює природні об'єкти, які можуть перебувати у комунальній власності поряд із державною та приватною (земля, ліс, тваринний світ).

У ч. 2 ст. 83 Земельного кодексу України зазначається, що у комунальній власності знаходяться всі землі в межах населених пунктів, крім земель приватної та державної власності, а також земельні ділянки за їх межами, на яких розміщено об'єкти комунальної власності [1].

Відповідно до Закону України «Про охорону земель» [2] земля – це поверхня суші з ґрунтом, корисними копалинами та іншими природними елементами, які органічно об'єднані та функціонують разом з ним. У свою чергу, відповідно до ч. 1 ст. 79 Земельного кодексу України (2001 р.), земельна ділянка – це частина земної поверхні із встановленими межами, певним місцем розташування, з певними щодо неї правами.

Виходячи із співвідношення категорій «земля» та «земельна ділянка», право комунальної власності у загальному значенні існує на землю, але у відносинах між конкретними суб'єктами воно трансформується у право комунальної власності на земельну ділянку.

Крім того, при визначенні об'єкта права комунальної власності на землю враховується територіальний аспект її розташування: у межах населених пунктів, крім земель приватної та державної власності та земельні ділянки за їх межами, але у взаємозв'язку з об'єктами комунальної власності.

Право власності на «ліси» реалізується через право власності на землі лісового фонду. Крім того, при визначенні права комунальної власності на цей природний об'єкт враховується територіальний аспект його знаходження – ліси в межах населених пунктів, крім лісів, що перебувають у державній чи приватній власності та можливості знаходження лісів на праві комунальної власності, які придбані чи віднесені до таких об'єктів відповідно до закону.

У ч. 5 ст. 5 Закону України «Про тваринний світ» визначається, що об'єкти тваринного світу в Україні можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності.

У ч. 1 ст. 6 Закону України «Про тваринний світ»: об'єкти тваринного світу, які утримуються (зберігаються) підприємствами, установами та організаціями державної чи комунальної форми власності, є об'єктом права державної чи комунальної власності[3].

Тобто, об'єктами права комунальної власності на зазначені об'єкти є, по-перше, дикі тварини, які перебувають у стані природної свободи, утримуються у напіввільних умовах чи неволі; частини диких тварин та продукти їхньої життєдіяльності. По-друге, ті, що утримуються (зберігаються) підприємствами, установами та організаціями комунальної власності.

Отже, враховуючи вищевикладені положення щодо розглянутих об'єктів комунальної власності, можна дійти таких висновків. По-перше, право комунальної власності на природні ресурси виникає щодо об'єктів, які мають природне походження та перебувають у нерозривному взаємозв'язку з навколишнім природним середовищем. По-друге, право комунальної власності на природні ресурси існує загалом на відповідні об'єкти, але у відносинах між конкретними суб'єктами воно трансформується у право комунальної власності на чітко визначений природний ресурс.

Список використаних джерел:

1. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. / Верховна Рада України. Офіційний вісник України. 2001. № 46. Ст. 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
2. Про охорону земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 962-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>.
3. Про тваринний світ : Закон України від 13.12.2001 р. № 2894-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text>.

РОЛЬ МАТЕРІАЛЬНИХ ТА НЕМАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ У РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Шабалін А. В., канд.юрид. наук, старший дослідник
НДІ інтелектуальної власності Національної академії правових наук України

Обрання Україною єдиного демократичного проєвропейського вектору розвитку обумовлює необхідність активного впровадження європейського підходу зокрема й щодо розвитку місцевих громад, які є основою соціального, економічного та суспільного розвитку кожної держави на єдиного європейському просторі.

Наразі в Україні відбувається поступовий розвиток територіальних громад, зміцнення їх роль у державному будівництві.

А отже існують певні питання щодо вдосконалення правових питань пов'язаних із розвитком місцевим громад в Україні.

У рамках цієї роботи ми хотіли б зупинитися на питаннях нормативного регулювання як матеріальних, так і нематеріальних активів, які належать громаді.

Відповідно до ч. 1 ст. 60 Закону України «Про місцеве самоврядування» територіальним громадам сіл, селищ, міст, районів у містах належить право комунальної власності на рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, землю, природні ресурси, підприємства, установи та організації, в тому числі банки, страхові товариства, а також пенсійні фонди, частку в майні підприємств, житловий фонд, нежитлові приміщення, заклади культури, освіти, спорту, охорони здоров'я, науки, соціального обслуговування та інше майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження. Спадщина, визнана судом відумерлою, переходить у власність територіальної громади за місцем відкриття спадщини [1].

Отже, як бачимо до комунальних активів відносяться й права інтелектуальної власності (нематеріальний актив). На сьогоднішній день саме інтелектуальна продукція займає передові позиції в економічному та суспільному житті. Це пояснюється підвищенням ролі цифрових технологій у світі.

Наразі інтелектуальні активи не відіграють значної ролі для комунальних громад в Україні. Натомість активний розвиток таких активів